

2 Corinth got'ju gits'q aatl'è

¹ Sì Paul, Nòhtsì wedahxà Zezì-Krì wecheekeèdee aht'e. Göet'l Timothy wexè kòta Corinth Nòhtsì wecheekeè nàgedée sì gits'q eehtl'è, eyits'q Achaia nèk'e Nòhtsì wets'q dø hazqø nàgedée sì gits'q ts'eetl'è.

² Nòhtsì-Gotà eyits'q Zezì-Krì gisqonlwø naxixè welè eyits'q naxixè sìghà hò?qø agule.

Nòhtsì ededzee t'à etegoèh?

³ Nòhtsì weghàsqt'seedi welè. Ededì sì Zezì-Krì Wetà hot'e, eyits'q ededì ededzee t'à etegoèh? elì. T'asì høzø t'à goxè sìghà hò?ø gha Nòhtsì elì hot'e. ⁴ Goxè hoila lq sònì kò goxè sìghà hò?ø agoh?ì. Gots'q hanì eda hot'e t'à dø gigha hoila sì gixè sìghà hò?ø agets'eh?ì. ⁵ Zezì-Krì gogha da?ì t'à goxì wexè dats'ju?aa, eyi lanì Zezì-Krì wets'ih?ø de?ø goxè sìghà hò?ø hot'e. ⁶ Goxè hoila nìdè naxixè sìghà hò?ø gha eyits'q edaxàahdè gha ats'et'l. Goxè sìghà hò?ø nìdè naxì sì naxigha hot'e, eyi t'à goxèt'eè ts'èwh?ì daah?aa nìdè, wet'a naxinì nàtso ha. ⁷ Naxixè sìghà hò?ø agode ha sì hotiù gogha ehkw'1-ahodì hot'e. Goxè daah?aa wek'ëts'eezø, eyit'a goxè naxigha sìghà hò?ø ha hotiù wek'ëts'eezø hot'e.

⁸ Sèot'ju, Asia nèk'e dànì dats'ju?aa sì wek'èahsø ha naxits'ju?hwø. Go?ì nàtso nahk'e sì goxè hoila jlè, eyit'a edaxàts'eedè gha ahxe while ts'ju?wø jlè. ⁹ Hòt'a elaàts'ede ha hotiù hats'ju?wø jlè. Goxì edets'ats'edì ts'ju?wo ha-le t'à goxè hagjòjå,

hanikò Nòhtsì dò naìdà ayehwù sìù ededì wets'ò hoèlì ts'ìiwò ha t'à goxè hagòjà hot'e. ¹⁰ Hoila t'à elààts'ede ch'à edaxàgoila hot'e, eyits'ò elààts'ede ch'à gok'èdì ha. Ededì gots'àdi ha wets'ò hoèlì ts'ìiwò, eyits'ò t'aats'òò edaxàgohtè ha gogha ehkw'i-ahodi hot'e. ¹¹ Naxì xàyaahì t'à gots'àahdì ha hot'e. Hanì-ìdè dò lò goghq Nòhtsì ts'ò masì guwò ha, gots'ò wedzeè sònìwò t'à.

Paul dàde ha jlèe sìù ladì ayììlà

¹² Godzeè t'à nàowo degai k'èè eyits'ò ehkw'i k'èè eghàlats'ìudà wek'ëts'eezò hot'e. Nòhtsì wek'ëè dù nèk'e dò gità eyits'ò naxita hanì denahk'e eghàlats'ìudà hot'e. Dù nèk'e gots'ò wet'à gots'ìuzòò nàowoò k'èè ats'ìt'ì niile, Nòhtsì wesoniwò k'èè ats'ìt'ì hot'e. Eyi weghq xàdahots'edì ha diì-le. ¹³⁻¹⁴ Eyt'à t'asì wek'eyaahtu xè weniahdì ha diì sìù ghò naxits'ò ts'eet'l'è niile. Hanikò t'asì hazqò weniahdì-le nìdè nqode-ìdè deghàà weniahdì aahde ha dehwhq, hanì-ìdè goghq xàdahoahdì ha, eyits'ò gots'ò K'àowo Zezì nìitlaa dzèè k'e nìdè goxi naxighq xàdahots'edì ha.

¹⁵ Eyi hotiù wek'ëehsq t'à naxì t'akwełòò naxits'àhtla ha dehwhq, hanì-ìdè nàekeè-eht'aà naxixè sìghà agode ha. ¹⁶ Macedonia nèk'e ts'ò dehtla nìdè naxits'àhtla ha dehwhq jlè eyits'ò Macedonia nèk'e gots'ò ek'èt'à naehtla nìdè k'achi naxits'àhtla ha dehwhq jlè. Hanì-ìdè naxì Judea nèk'e ts'ò aseahle ha jlè. ¹⁷ Hotiù nànìwhìwo-le et'iì hanì edexè siìgòhlà dahwhq nì? Dò nànìgedè-le k'èè edexè siìgòhlà t'à ehghàà "Hẹzé" eyits'ò "lle" dehsì seahwhq nì?

18 Hanikò Nòhtsì edeyatìù k'èdì k'èè godì nezìù naxighàts'ììqoò sìù ehkw'ì hot'e, eyi ghø jhk'è "Hézé" eyits'qoò jhk'è "Jlé" ts'edì niile. **19** Sìlas, Tímothy eyits'qoò sìù Nòhtsì Weza Zezi-Kri weghø naxits'qoò gots'ììdee sìù weghø "Hézé" ts'edì, eyits'qoò k'achì "Jlé" ts'edì niile, hanikò Zezi wexè t'aats'qoò "Hézé" hot'e. **20** Nòhtsì edeyatìù hazqoò gogha whehtsjuù sìù Zezi-Kri wets'ihzò hazqoò "Hézé" zo hot'e. Wets'ihzò "Amen" ts'edì hot'e, wet'à Nòhtsì weghàsots'eedì hot'e. **21** Nòhtsì sìù Zezi-Kri wet'à goinì eyits'qoò naxinì nàtsoò ayehzì hot'e. Edegha gójhchì hot'e, **22** eyits'qoò wets'qoò ats'ììt'e wek'èhoedzoqoò ayììlà. Eyit'à edets'qoò Ìnì Degai godzeè yìù nàdè ayììlà, wet'à gogha sqòmba nìlìqoò lanì, eyi weghàà jdaà ayìù go-dawhelaa sìù hotiù goghòt'à ha wek'èhoedzoqoò ayììlà.

23 Naxigha hoila ahle ha-le t'à ek'èt'à kòta Corinth ts'qoò anahjà niile Nòhtsì hotiù yek'èezqoò hot'e. **24** Dànì naxigha ehkw'ì-ahodii sìù weghø naxits'qoò k'ahots'edè dehsjuù-aehsì-le, hanikò naxinà gha naxixè eghàlats'eeda hot'e, naxigha ehkw'ì-ahodii sìù wet'à naxinì nàtsoò hot'e.

2

1 Naxigha hoezhì ahle ha dehwhø-le t'à diù k'achì naxits'ììtla ha-le. **2** Naxidzeè nàniutì anaxèhlà nìdè amìù sìnà asele ha? Naxì zo sìnà aseahzì ha Jlé, hanikò naxidzeè nàniutì anaxèhlà. **3** Eyit'à hanì naxits'qoò iutl'è Jlé. Hanì-ìdè naxits'ììtla nìdè naxì sìnà aseahle ha Jlé sìù ts'qòdehwhøqoò aseahle ha-le Jlé. Hazqoò sexè naxinà ha dahwhø ne hotiù wek'èehsq. **4** Sìù ts'qòdehwhø xè sedzeè etse eyits'qoò senatì Jø xàìtl'i t'à hanì naxits'qoò iutl'è hot'e.

Naxidzeè nànuìtì anaxehlè ha dehwhq-le, hanìkò sìù naxighqoneehtq hot'e wek'èahsø ha dehwhq.

Hołu-hohtsų-dqo wegħo nahoezhe

⁵ Amì wets'ihqo godzeeè nànuìtì sìù sì zo asjìllà nile, naxl denahk'e naxidzeè nànuìtì anaxjìllà hot'e. Hanìkò wegħo deżqo aehsø ha dehwhq-le. ⁶ Naxita dø deżqatħo għisnijajht t'à hòt'a yek'èxa dażza hot'e. ⁷ Dii hòt'a wegħo nahoeħħlè, eyits'q wets'q nezju aahħdi, hanì-żdè sìù edek'eel t'à wegħha dìi agode hal-le. ⁸ Eyit'ā dàni weghqonahtq sìù hotu yek'èezqo aweahħlè ha dehwhq. ⁹ Naxeehdzà ha dehwhq t'à hanì naxits'q uħħl t-e. Dàni t-asu hazqo weghħalaahda ha naxxehsju sìù asjìj hazqo wek'eaht'e li dehwhq t'à aħħla. ¹⁰ Dq għo nahoeħħlè nqdè sì sì wegħo nahoeħħlè ha hot'e. Ayu wegħo nahoeħħlaa sìù (t-asu wegħo nahoeħħzhe ha għohħi nqdè) Zezì-Kri wenadqà wegħo nahoeħħla hot'e, naxighha nezja ha t'-a. ¹¹ Hanì-żdè weħħlu għogħqieħn ħa-le. T'aats'qo għogħqayaeż-za k'ehoza wek'ēts'eezqo hot'e.

Nakenahòdlu wegħo k'èġe eghħalats'eeda

¹² Idi whaà-le Zezì-Kri wegħodju nezju t'à dø ts'q goħde ha kota Troas nàwhiħtla jle. Gots'q K'āowu ekq dø ts'q goħde ha segha hòraqo ayjìllà. ¹³ Hanìkò sèot'l Tίtus ekq wegħoħħq-le t'à sìù wegħo nanħħwħq jle, eyit'ā ekq dø masi għejhs tħallax q-Macedonia nèk'e ts'qet'i ahjà.

¹⁴ Hanìkò Nōhtsì sìù masi wets'uiħħwħq hot'e, ededju t'aats'qo Zezì-Kri wexx k'egoħġi. Zezì-Kri edegħha dø dēħnqoq ats'uiħt'e t'-a, dø hazqo għinadqà ennīyah xè wek'ēts'adè hot'e. Hazqoq nèk'e k'ets'ed ċe sì goxix got'ā dø Zezì-Kri k'ègħeezqo agħoġi, t'-asu

łekqoł łedini lats'ılt'eè agòqlà hot'e. **15** Nòhtsì sì dø edaxàgeedèe eyits'ø dø gidihołee sì giga Zezi-Kri wets'ø t'asìi łekqoł łedini lats'ılt'eè agòqlà. **16** Dø edaxàgeedèe sì git'à eda gha t'asìi łekqoł łedini lats'ılt'e, hanikò dø gidihołee sì git'à elaàde gha t'asìi wejii łedini lats'ılt'e. Amìi la hadeèzhì yegħàlaeda ha yexèht'eè? **17** Dø ɻo gixèht'eè eghàlats'eeda nūle, Nòhtsì yatiù t'à dø ts'ø gots'ede k'ëxa gots'ärreedi t'à sqòmba ts'ehtsì nūle. Hanì nūle, Nòhtsì dø ts'ø gojhàrà ats'ılt'e t'à, Zezi-Kri wedahxà Nòhtsì wenadqà ehkw'i dø gits'ø gots'ede hot'e.

3

1 Eyit'à edegħo xàdahots'edì ats'edì dahwho nì? Dø mòħdaa hogħàanaxegħehto ha għiawo njudè, dø dàħòt'ü agħiżt'e għo enjħtħl'è edex ġe k'egħechha ha dahwho. Goxli si hanu nħiħtħl'è naxits'ø k'ets'ehħi ha dahwho nì? Hanì-le-żidè hanu enjħtħl'è gogħàahħà ha dahwho nì? **2** Naxxi gonjħtħl'è laaħt'e, godzeè k'e dek'enaxx-eħħtħl'è, dø hazqo għik'eez q-xeġi k'eyħi hot'e. **3** Naxxi sì Zezi-Kri wets'ø enjħtħl'è neżju laaħt'e, naxixa eghħàlats'eeda t'à. Edotì t'à naxik'e aatħl'è nūle, Nòhtsì edaa sìi wets'ø Inni Degħi t'à naxik'e aatħl'è hot'e. Eyits'ø kwe k'e weyatiù dek'eeħħtħl'è nūle, naxidzeè yiu dek'eeħħtħl'è hot'e.

4 Eyi wegho sìi Zezi-Kri wets'ihħo Nòhtsì wenadqà hotu ehkw'i-ahodi ts'ılwø hot'e. **5** Goxli godahxà hats'edì nūle. Goxli whaqo t'asìi ts'ıllu nūle, hanikò Nòhtsì hanu eghħàlats'eeda ha gogħàħo l-oħra hot'e. **6** Nakenahòdlu wegħo k'ejja neżju eghħàlats'eeda għiex weċċekeeb ts'ıllu agħiżi. Eyi nàowo għo sìi nàowo zqa xèht'eè nūle,

hanìkò Yedàyeh Nezüü wenàowoò hot'e. Nàowo zqä dek'eèhtl'èe sìi elaàts'edeè agohzì, hanìkò Yedàyeh Nezüü wet'à ts'eeda hot'e.

Nakenahòdlü wegòò sìi eniyyah hot'e

7-8 Nàowo kwe k'e dek'eèhtl'èe sìi wet'à elaàts'ede kò, eniyyah nechàa k'èè gots'ò niit'ò hot'e. Moses wñi k'e sajdü sìi while adaade kò Israel got'ìì whaà ts'ò gighàeda ha diì llè. Nàowo kwe k'e dek'eèhtl'èe sìi weghö eniyyah llè, hanìkò Yedàyeh Nezüü t'à ayìi goghöt'òq sìi eyi denahk'e weghö eniyyah nechàa hot'e. **9** Nàowo wet'à dø elaàgede gha gisiniyaetü sìi eniyyah hot'e nìdè, nàowo nezüü wet'à ehkw'i agòidlàa sìi dàlhcho ts'ò wenahk'e eniyyah dèè elì! **10** Ayìi eniyyah elì llèe sìi diì gogha eniyyah-le ajà, diì hot'a ayìi denahk'e eniyyah sìi wek'ëts'eezqò ats'ejà t'à. **11** Ayìi while adaadee sìi eniyyah t'à nàhòwo nìdè, ayìi welq while ts'ò whezq ha sìi wenahk'e eniyyah deè elì hot'e!

12 Hanì gogha ehkw'i-ahodi t'à sìi weghö goinì nàtso hot'e. **13** Moses xëts'üht'e nìile. Wñi k'e sajdü sìi while adaade kò, edìnì k'e zehtl'ì whehchì ayììllà, Israel got'ìì wñi k'esajdì ghàgeeda hale t'à. **14** Hanìkò gìniedì ha gikwì dezhi adlà. Dìi dzèè ts'ò nakenahòdlü wezqö gik'eyah t'nìdè gìniedì ha diì, eyi zehtl'ì llaà gigha enihtl'è k'e whehchì lanì. Eyi zehtl'ì sìi gigha ɻòqò adlà nìile, Zezi-Kri wedahxà nìdè zo eyi zehtl'ì gigha ɻòqò adle ha hot'e. **15** Dìi dzèè ts'ò Moses wenhtl'è k'eyagehti nìdè gìniedì-le, llaà gídzéè k'e zehtl'ì whehchì lanì hot'e. **16** Hanìkò dø gots'ò K'àowo gigha ehkw'i-ahodi agejà nìdè, eyi zehtl'ì sìi gigha ɻòqò adle ha hot'e. **17** Gots'ò K'àowo Ìnì Degaï hot'e, eyits'ò edìì

gots'ò K'àowo wets'ò ɻnì Degaì wehòhòqò sìù dò k'ahogedè agììdlà hot'e. ¹⁸ Goxì sìù goinì k'e zehtl'ì whehchìù niile, gots'ò K'àowo dàni eniyah elù sìù gok'e sajdì hot'e. Gots'ò K'àowo, ɻnì Degaì elù sìù godzeè yìù eladìjì agohàjì, eyit'à denahk'e wexéht'eè ats'et'ì agohàjì.

4

Godzeè yìù t'asìù eniyah k'ëts'edi

¹ Nòhtsì wesonìwò dahxà dù la goghòt'ò hot'e, eyit'à gogha gots'eèdi ha niile. ² Hanìkò deziù k'ehots'eza eyits'ò t'asìù weghò jìzhats'ìlù sìù wede ha ts'ìlwò. Dò ghoyats'eezà t'à eghàlats'eeda niile, eyits'ò Nòhtsì weyatiù ladìjì ats'ehàjì niile. Hanìkò dò ededzeè t'à gogeèhkwi'ò ha ts'ìlwò t'à Nòhtsì wenadajà nàowo ehkw'ii gho hotiù ehkw'i gots'ede hot'e. ³ Gots'ò godì nezìù sìù dò mòhdaa deghàà gìniedì-le t'à gigha zehtl'ì 2ì wherò lanì, dò gidiholè ha ts'ò giadèe sìù gigha hanì hot'e. ⁴ Wehkì dù nèè gha k'àowo elù sìù dò gigha ehkw'l-ahodi-le sìù gìnì t'à gigha xègaat'l-le agòòlà. Eyit'à Zezi-Kri wegodiù nezìù ts'ihò dò xè dzeh hò?òqò sìù gigha wègaat'l ha dù, eyits'ò Zezi-Kri eniyah wehòhòqò xè hotiù Nòhtsì xèht'eè wègaat'ìì sìù, gìniedì ha dù hot'e. ⁵ Goxì edeghò gots'edeè-ats'edi-le, Zezi-Kri, t'asìù hazqòò ts'ò k'àowo elù sìù weghò gots'edeè-ats'edi. Zezi wets'ihò naxigha eghàlats'eeda hot'e. ⁶ Nòhtsì hadì, "Togoòtl'òo yìù gots'ò dzeh xàjdìjì awede," hadìù sìù godzeè yìù dzeh nüdìjì ayììlì, eyi ts'ihò Zezi-Kri weghàts'eeda nüdè Nòhtsì dàni eniyah elù sìù wek'ëts'eezò ats'et'ì.

⁷ Gozhìì kwetq̄ lanìì sìì weyìì t'asìì eniìyah k'ëts'edì hot'e. Eyi t'asìì eniìyah xè nàtsoo sìì Nòhtsì wets'q̄ hot'e wek'ëhoedzq̄, goxì gots'q̄ niile. ⁸ Goxì sìì hazqò gomqò goò?àa ts'q̄ dò gogha hoila hogehtsì, hanikò anats'et'e niile; gogha hoezhì agot'ì kò gogha ahxe while ts'uwq̄-le, ⁹ dò dagogjìhza hanikò Nòhtsì zògoehdè while, dèè k'e ts'q̄ gogeèhde hanikò godihogèhtsì while. ¹⁰ Zezi dànì gogha dà?àa xè elaqwoo sìì t'aats'q̄ gozhìì yìì edexè k'ëts'ëza hot'e, eyi ts'ih?ò Zezi gozhìì yìì edaa sìì wek'ëedzq̄ ade ha. ¹¹ Goxì llaà ts'eeda et'iì t'aats'q̄ Zezi wets'ih?ò elààt'sede ha gogha hò?ò hot'e, hanì-ìdè gozhìì elààwì ha sìì weyìì Zezi edaa sìì wek'ëedzq̄ ade ha hot'e. ¹² Eyit'ì goxì t'aats'q̄ elààt'sede lanì, hanikò eyi ts'ih?ò naxì sìì aahda gha adlì hot'e.

¹³ Dìì hanì dek'eèhtl'è, "Segha ehkw'i-ahodì t'à weghq̄ gohde hot'e," dek'eèhtl'è. Goxì sì eyi xèht'eé gogha ehkw'i-ahodì t'à weghq̄ gots'ede hot'e. ¹⁴ Nòhtsì sìì Zezi-Kri naìdà ayììlà hot'e, goxì sì Zezi xè nats'ìdà agole ha hot'e, eyits'q̄ naxixé wenadqà nàts'eèhzaà agole ha wek'ëts'eezq. ¹⁵ Eyi hazqò sìì wet'ëhoahwhì gha agòjà hot'e. Hanì-ìdè Nòhtsì wesqonìwq̄ sìì de?ò dò lò ts'q̄ ade ha, de?ò dò lò Nòhtsì masì gïuwq̄ ha, eyits'q̄ eniìyah xè de?ò dò lò Nòhtsì ghàsøeediì agede ha.

¹⁶ Eyit'ì gogha gots'eèdì niile. Gozhìì nàtsoo-le adaade kò dzé taat'eè goinì t'à denahk'e nàts'etsoò agodaade hot'e. ¹⁷ Whaà-lea gots'q̄ yaazea goxè hoila hot'e, hanikò wet'ë welq̄ while ts'q̄ goxè sìì eniìyah hò?ò gha agot'ì hot'e, eyi sìì hazqò t'à denahk'e wet'ëazà hot'e. ¹⁸ Eyit'ì ayìì wègaat'ìì sìì gha

goìnì nàtso ats'ñhwhq-le, hanìkò ayìlì wègaat'ì-le sìù gha goìnì nàtso ats'ñhwhq hot'e. T'asìlì wègaat'ìlì sìù whaa-le gots'ò zq gha hot'e, ekò t'asìlì wègaat'ì-le sìù welq while ts'ò gha hot'e.

5

Yak'e gokò gò?o hot'e

¹ Dìlì nèk'e ts'eeda sìù whaà-lea gots'ò nñhbàa yìlì nàts'edè lanì hot'e. Eyi nñhbàa wedihołè nñdè yak'e welq while ts'ò gogha kò gò?o hot'e. Eyi sìù dòlì t'à hòèlì niìle, Nòhtsì godawhe?o ayìllà wek'ëts'eezq hot'e. ² Hanìkò ìlaà dìlì nèk'e ts'eeda et'iì godzeeè etse, yak'e gokò yìlì nàts'edè ha ts'ñwø t'à. ³ Gokò yìlì nàts'edè nñdè goht'ò yìlì ts'eèhk'w'e lanì ha, hanì-ìdè iht'edé gògaat'ì ha-le. ⁴ Ìlaà dìlì nèk'e nñhbàa yìlì ts'eeda et'iì godzeeè etse xè dats'ñza hot'e. Etets'eèt'ì ha ts'ñwø-le, hanìkò yak'e gokò yìlì nàts'edè ha ts'ñwø. Gozhìjì elààwìlì sìù gozhìjì welq while ts'ò eda ts'ò ɬatats'eедè ha ts'ñwø. ⁵ Nòhtsì sìù goxè hanì hò?o gha gòhtsì ɬle, eyit'ì Yedàyeh Nezñ gots'ò ayìllà, eyi wet'ì gogha nadaqà sqòmba nì?o lanì, eyi weghàà ɬdaà ayìlì gogha whelaa sìù hotìi goghòt'a gha ayìllà.

⁶ Eyit'ì gozhìjì t'à ìlaà ts'eeda et'iì gots'ò K'òowo wets'ò nìwà ts'eèhk'w'e hotìi godzeeè t'à wek'ëts'eezq hot'e. ⁷ Ayìlì gogha ehkw'ì-ahodì sìù k'èè ts'eeda hot'e, ayìlì gogha wègaat'ìlì sìù k'èè ts'eeda niìle. ⁸ Eyi sìù hotìi godzeeè t'à gogha ehkw'ì-ahodì hot'e. Gozhìjì wets'ò nàts'edèe gà gots'ò K'òowo wexè ats'ñt'ee sìù, eyi denahk'e gogha nezì hot'e. ⁹ Eyit'ì gozhìjì yìlì ts'eeda, gozhìjì yìlì ts'eeda-le, ehk'èè gots'ò K'òowo wlnà hots'eh-tsì ha ts'ñwø hot'e. ¹⁰ Ehkw'ì

anaxèehsì, goxì hazqò Zezì-Kri wenadàq nìts'edè gà gosiniyaehtí ha hot'e. Dò hazqò jlaà edezhìjì yì geeda et'iì ayìlì hogehtsì k'èxa gighàhòt'à ha. Ehkw'i gùdà, hanì-le-ìdè ehkw'i gùdà-le k'èxa goghàhòzà ha.

Nòhtsì wexè ts'èwhìjì ts'eeda

11 Eyit'à dàni gots'ò K'àowo wek'èats'ùt'e ha wek'èts'eezo t'à, dò ɬadìjì agede ha gighodats'eehnè ha hots'eéhdzà. Dàni ts'eeda sì Nòhtsì wegħha hotiù nezjìj wègaat'jì hot'e, eyits'q naxjì sì naxinì għa hotiù nezjìj wègaat'jì nìdè dehwhq. 12 Haehsì t'à naxits'ò edegħo xàdahots'edì ats'edì niile, hanikò naxjì gogħo xàhoahdì għa gots'ede. Hanì-ìdè, dò dàni għigaat'jì ghq xàhogedì hanikò għidzeè yìl dàgħħot'e ts'qnegħiż-żà-le sì għiġi k'èt' qiegħi. 13 Eż-żiġi k'èt k'ehots'eż-żà nìdè Nòhtsì wegħha hadets'jilà hot'e; għiġi k'èt k'ehots'eż-żà nìdè naxīgha ats'et'jì hot'e. 14 Zezì-Kri goghqnejt q t'ā hanì wegħha eghħalats'eeda ha ts'luwq. Dò jkoll dō hazqò għa elajwo, eyit'à dō hazqò elajdè hot'e, eyi gogħha ehkw'i-ahodi t'ā ats'et'l. 15 Ededi sì dō hazqò għa elajwo t'à, dō geedaa sì edegħha geeda ha niile hanikò amu gogħha elajwoo eyits'q gogħha naidàa sì weghha geeda ha hot'e.

16 Eyit'à jo għiġi k'èt k'għix għiġi k'èt dō għin-awwò k'èt dō wjizzli għisiniyats'ehti ha niile. In-eq sì Zezì-Kri hanì wesiniyats'jilħi jle, hanikò dli sì hats'et'j-le ats'ejja. 17 Eyit'à dō Zezì-Kri xè edaa sì dōgħò iħlē hot'e. Wen-awwò zqa sì wedek adlā, wen-awwogħo wetħ-l'axqoq ajja. 18 Eyi hazqò sì Nòhtsì ayehżi hot'e. Ededi sì Zezì-Kri wet'qo wexè ts'èwhìjì ts'eeda à agħoq, eyits'q godi nezju dō ts'q għad-dō hats'edì għa,

la goghàï?qo hot'e. ¹⁹ Nòhtsì sìù Zezì-Kri wet'òqo dñi nèk'e dø edexè ts'èwhjì geedaà agòòlà, eyit'à giholjì k'èxa gosinìyaehти nile. Nòhtsì dànì dø edexè ts'èwhjì geedaà agoh?jì sìù wegho dø ts'ò hats'edì ha goghàhòï?qo hot'e. ²⁰ Eyit'à goxì sìù Zezì-Kri wegha dø ts'ò gots'edee ats'lit'e. Goxì got'à Nòhtsì naxits'ò gode lanì hot'e. Zezì-Kri wedahxà naxighonàdats'eeti: Nòhtsì wexè ts'èwhjì aahda, naxèts'edì. ²¹ Zezì weholjì while sìù Nòhtsì gogha holjì wek'e whelaà ayìjlà, hanì-łdè Zezì wet'òqo Nòhtsì ehkw'i ts'eedaà agole ha.

6

¹ Goxì Nòhtsì gha elexè eghàlats'eedaa ts'illjì sìù Nòhtsì wesoniwo k'ètl'ò naxits'ò awede-le, naxèts'ediù naxighonàdats'eeti. ² Nòhtsì ededì dñi hadi,

"Naxits'ò sinì nezjì ekò k'e naxeèhkw'q iłè, eyits'q dø edaxàgeħħee dzęę k'e naxits'āehdì iłè," hadi.

Ehkwi anaxèehsì, dñi sìù Nòhtsì naxits'ò wñi nezì hot'e, dñi edaxàgolee dzęę hot'e.

Paul wexè hoila k'ehokw'o

³ T'asìù wjżżiù t'à dònì ts̄its'ehwhi ha ts'illwøle, hanì-łdè godi nezjì gha eghàlats'eedaa sìù wets'ih?jì t'asìù nezjì-le t'à dø gok'e nìdahogeeżà ha-le. ⁴ Hanikò t'asìù hazqo ghàlats'eeda weghàà Nòhtsì xàè wecheekeè ats'lit'ee sìù dø gik'eezq ha: dànì ts'èwhjì dats'lit'a t'à, dànì goxè hoila ɻo t'à, dànì gogha dñi agot'jì t'à, dànì goxè hoejì k'ehokw'o t'à; ⁵ gokwøqyaà-gogeh?jì t'à, dø-danìlaakkò nègoguile t'à, gots'ih?jì dø xè nàdahoowo hogehtsì t'à; la nàtso ghàlats'eeda t'à, ɻo-eht'aà to ts'ete-le eyits'q dets'eħhdì t'à; ⁶ dànì degai k'èęt ts'eedaas,

Nòhtsì yatuù nits'eedìi, dò xè ts'èwhìì hots'èhòqo xè etegets'eè?ù; dàni Yedàyeh Nezìì k'èè ts'eedaa eyits'ò dàni hotiì dò ghonets'eétqo; ⁷ dò ts'ò ehkw'i gots'edee t'à, eyits'ò dàni Nòhtsì wedahxà eghàlat's?ùdàa t'à; nàowo ehkw'ii wet'a elets'egò lanì nàgòts'ehnèe eyits'ò gots'jhts'ò wet'à-ats'et'ù; ⁸ dò goghò nezìì agedìi hanì-le-ídè gok'adageedèe, goghò nezìì agedìi hanì-le-ídè goghò nezìì agedile; godzeè t'à ehkw'i gots'ede hanìkò dò mòhdcaa eghoyae?àa-dqò ats'?ùt'e gògedi; ⁹ dò gok'ègeezq kò gok'ègeezq-le lanì gots'ò nage?à; elaàts'ede ha welì lanì hanìkò ?laà ts'eeda hot'e; nàgoakwa hanìkò elaàts'?ùdè-le, ¹⁰ dats'?ù?à hanìkò t'aats'òqo sits'eèt'; etets'eèt'ì hanìkò dò lò ahxeè lagets'?ùllà; t'asìi w?ùzìì gots'ò-le hanìkò t'asìi hazoqò gots'ò hot'e. Eyi hazoqò weghàà xàè Nòhtsì wecheekeeë ats'?ùt'ee sìi dò gik'èezq ha.

¹¹ Naxì Corinth got'?ù yàah?ù sìi edèdats'eedile xè naxits'ò gots'?ùde hot'e, eyits'ò godzeè t'à naxits'ò nezìì ats'?ùwò hot'e. ¹² Godzeè t'à t'aats'òqo naxighonets'eètq hot'e, hanìkò naxì sìi goghonlahtq gha edèdaahdi. ¹³ Seza laaht'e lanì dii hanaxèehsì ha: Goxì naxighonets'eètq xèht'eè goghonlahtq ha dehwhq, gots'ò naxidzeè nechà aahle.

Dò gigha ehkw'i-ahodì-le sìi gixè jkè laaht'e-le

¹⁴ Dò gigha ehkw'i-ahodì-le sìi gixè jkè laaht'e-le. Dò ehkw'i geedaa eyits'ò dò nàowo?ù k'èè geedaa sìi elexègjìht'e nìile. Dzeh eyits'ò to-goòtl'òò sìi elèht'eè nìile. ¹⁵ Zezi-Kri eyits'ò weh?ù sìi elek'èè ag?ùwò nìile. Dò wegha ehkw'i-ahodìi eyits'ò dò wegha ehkw'i-ahodì-le sìi elègjìht'e ho?ù nìile. ¹⁶ Nòhtsìkò-gocco eyits'ò nòhtsì hòèl?ù wets'ò

yahtuu-kò sìù ełek'èè aguwqo niile. Goxì sìù Nòhtsì edaa wekò lats'jut'e hot'e. Nòhtsì dìù hadi jlè,

“Gidzeè yù nàhdè ha eyits'q gita aht'e ha, Gìnòhtsì ehlı ha, eyits'q sets'q də gülü ha.”

17 “Eyit' à gigha ehkw'i-ahodi-le sìù gita gots'q xàahdè, gixè aaht'j-le. T'asù hołu ne sìù daahchì-le, hanì-łdè sets'q də aahlıj anaxehłe ha.”

18 “Naxità ehlı ha, eyits'q naxı seza eyits'q setì aahlı ha, Nòhtsì t'asù wegħa dìù-le sìù hadi,” hot'e.

7

1 Seàgią, Nòhtsì hanì goxè yatı whehtsì t'à, t'asù hazqo hołu ne sìù wedę ats'ile. Gozhjì eyits'q goinì t'à hołu hots'ehtsì sìù k'alats'udè-le. Nòhtsì gots'q wek'èch'a sòq ts'uwqo t'à hotu degai k'èè ts'uidà.

Paul sìù winà agòjà

2 Naxidzeè yù gogħa gòvqo aahħe. Də wujzì k'èch'a hots'èhtsì while, də wujzì ekø-le eghàla idà ats'ülà while, eyits'q də t'à edegħha sīgħà k'ehots'jura while.

3 Eyi hanì naxits'q goħdee sìù naxisiniya aefti aehsile. Godzeè t'à naxiġħq nets'eħtqo sìù naxits'q haehsì jlè, eyit' à naxix ħa ts'eeda eyits'q naxix ħa elāats'ede għa ts'eħħkw'e hot'e. **4** Siù naxiġħ qohħekw'i aahwhaq hot'e eyits'q naxiġħ xàħħod. Naxits'ihqo sìni nàtsoò ajà. Gogħa hoila lq kò sìù sinà hot'e.

5 Macedonia nèk'e nèts'jude ekò, goxè ts'èwhi għixx-le. T'aats'qo goxè hoila k'ehokw'o t'à godzeè dejì jlè. **6** Hanikò də għixx hoħħaa sìù Nòhtsì għidzeè t'à nàtsoò agħoħżi hot'e. Titus gots'q niitħla t'à Nòhtsì godzeè nàtsoò ayjħiħha hot'e. **7** Ededi gots' aħżejtħla zq t'à godzeè nàtsoò ajà niile, naxxi sì wedzeeb nàtsoò awēahħla t'à godzeè nàtsoò adlā hot'e. Naxidzeè t'à

seahżi ha dahwhq, dàni ts'qòdahwhq, eyits'q dàni siù seghq nàniahdèe sìi ghq goxè goado. Eyit' à siù denahk'e sìna hot'e.

⁸ Naxits'q uhtl'èe t'à naxidzeè etseè ahlà soni kò wek'eehl-le. T'akwełqo wek'eehl lìle, naxits'q eehtl'è t'à naxidzeè etseè ahlà t'à, hanikò whaàlea ts'q zq naxidzeè etse hot'e. ⁹ Eyit' à diù sìna hot'e. Naxidzeè etse t'à sìna niile, hanikò naxidzeè etse t'à edek'eahl xè naxini ladji aahlà t'à sìna hot'e. Nòhtsì hanì edek'eahl naxiħhwq hot'e, eyit' à goxq dàanaxèts'edui t'à naxini tsıts'ħħwħo niile. ¹⁰ Nòhtsì wìnì k'èè godzeeè etse nìdè edek'ets'ħħi, eyi wet' à edaxàgotè hot'e. Hanì godzeeè etse nìdè ħdaà t'asìi wħiżi k'ets'ħħi ha-le. Hanikò dò għinàwoò k'èè godzeeè etsee sìi wet' à elāats'ede ha hot'e. ¹¹ Nòhtsì wìnì k'èè naxidzeè etse t'à eladji aahjàa sìi wedaàniahdè. Diù wet' à Nòhtsì għa naxini nàtsoò ajà, hoħi nàowoò wede ha dahwhq aahjà, dò hoħi hogehtsì nìdè naxik'èch'a hot'e, wet' à dajjahdeè laahjà, eyi ts'ihħo seahżi ha dahwhq, wet' à sedaàniahdè aahjà, t'asìi hazqoq ekq-le sìi īwhaq wesinnyati ha dahwhq. Eyi hazqoq hoħi k'èè k'ehokw'oo sìi naxi naxixè agot'i niile naxik'eedzoq aahlà hot'e. ¹² Naxits'q uhtl'è ekkò, dò ekq-le hòeħtsi hanì-le-ħdè dò wets'q ekq-le eghħalaeda ts'ihħo naxits'q uhtl'è niile. Hanikò Nòhtsì wenadqà dàni naxidzeè t'à gogħoniha tħoq sìi wek'eahsq ha dehwhq t'à, naxits'q uhtl'è hot'e. ¹³ Eyi hazqoq wet' à sìi godzeeè t'à nàts'etsoò ats'ejà.

Eyi xè Titus sìi wìnà awèahħà wek'ets'eez q t'à, denahk'e gojnà hot'e. ¹⁴ Wets'q naxixħo xàdahohd lìle, eyits'q naxixħo jżżhaehħi-le asèahħla. T'asìi hazqoq naxits'q hats'edui sìi ehkw'i zq hot'e, eyi xèht'eé

Titus ts'ò naxigho xàdahots'edì sì eyi sì ehkw'i hot'e wek'èhoedzqò ajà. ¹⁵ Dànì hazqò wek'èaht'e yenadì nüdè denahk'e ededzeè t'à naxighoneetq hot'e. Dànanxehdì ha sóni dahwho t'à wets'āahjì kò nezjì wets'ò naahra jle, eyits'q t'asìi hazqò t'à wek'èaht'e jle. ¹⁶ T'asìi hazqò ehkw'i weghàlaahda ha hotiù wek'èehsq t'à sinà hot'e.

8

Corinth got'ju Nòhtsì wets'q dø gha sqòmba nàghtsì

¹ Sèot'ju, Macedonia nèk'e kòta gòlcaa sì dànì Nòhtsì edecheekeè gots'ò sóniwqo sì wek'èahsq ha naxits'uhwho. ² Siì gixè hoila lq kò sì soguwo, eyits'q sì etegeet'l kò ededzeè t'à t'aats'qo t'asìi dø ghàgele. ³ Ehkw'i anaxèehsì, t'asìi t'à dø ts'agèdi ha dìi-le sì t'à dø ts'aglìdì, eyi wete ts'ò dø ts'aglìdì. Ededì xàè hagiwo t'à, ⁴ goxè Nòhtsì wets'q dø ts'agèdi ha gogħonàdageeti. ⁵ Hajhcho ts'ò dø ts'agèdi ha ts'uwqo-le jle. T'akweļqò gots'ò K'àowo ghàdegjula, eyi tl'axqo Nòhtsì wini k'èè goxi si gogħàdegjula. ⁶ Titus ededì naxita dø gha sqòmba nàghtsì yexèhojhwho jle t'à, naxidzeè sóniwq t'à dø ts'āahdi sì deghàà nàyehtsì ha wets'edì hot'e. ⁷ T'asìi hazqò t'à deqòq nezjì eghàlaahda hot'e. Nòhtsì ghqo naxinì nàtsoo t'à, yati t'à, t'asìi k'èahsq t'à, dø ts'āahdi ghqo hotlò aahwho t'à, eyits'q sì gogħonlahtq sì t'à. Hotiù eyi xèht'eè naxidzeè sóniwq t'à dø ts'āahdi sì eyi denahk'e nezjì aahle gha edeahdzà.

⁸ Eyi haahle ha dehsjì-aehsì-le, hanikò naxeèhdzà aht'l. Dànì dø eyi-le Nòhtsì wets'q

dq ghønegeètqø sìi asìj għixèht'eè hòtl'ò għiġaqnahtq għa naxeēhdzà aħt'j. ⁹ Gots'q K'āowo Zezi-Kri gots'q sóni wqøq sìi wek'ěahsq hot'e. Ededi sìi ahxe eli jle hanikò naxixha eteet'ji adiidlà hot'e. Eteet'ji adiidlà t'ā naxixxè ahxe hò? q agode ha.

¹⁰ Aylī naxixha denahk'e neżju sìi għa yati naxixgħaehha ha. Idi xok'e naxxi t'akweļqo Nòhts i wets'q dqqo sqoġomba t'ā għits'āahd il-ley, eyi zqo nūl, naxxi t'akweļqo hanu eghħalaahda ha għo hot'l'ò dahwhaq il-ley. ¹¹ Eyi la diu weghħo naaħħt'e ts'q weghħalaahda. Hanu-jeđe naxxinu neżju k'ejja dahwhaq il-ley sìi wexxexħt'eè deghħàà weghħalaahda. Eyi t'ā ayli dàtlo naxixts'q sìi weghħàà dqqo ts'āahd. ¹² Godzeè t'ā t'asxi dqqo għat-ta'ezza nħad Nòhts i weghha neżżeq hot'e. Aylī dàtlo għo tħalli t'asxi dqqo weghħàà t'asxi dqqo għat-ta'ezza ha gojhwhaq hot'e, t'asxi għo-le weghħàà ats'et'ha gojhwhaq nūl.

¹³ Naxixha t'asxi whil ħażżeen ha eyi ts'q dqqo eyi li-le għixx t'asxi l-oq agode ha ts'juwq nūl, hanikò hazzoq eħlèħt'eè t'asxi naxixts'q ha ts'juwq. ¹⁴ Diu t'asxi l-oq naxixts'q sìi wet'ha dqqo t'asxi għits'q-le ts'āahdha ha diu-le. Hanu-jeđe ededj t'asxi deżoqq għiżi q-niż-żebbu naxixts'agħidu agede ha. Hanu-jeđe hazzoq eħlèħt'eè t'asxi għo tħalli. ¹⁵ Dju hanu dek'eħħiħi k'ejja: “Amu t'asxi l-oq nawheħtsju sìi sìi deżoqq t'asxi l-oq wets'q-le, eyi ts'q amu t'asxi l-oq-lea nawheħtsju sìi sìi t'asxi wets'q-le nūl,” dek'eħħiħi k'.

Titus, kota Corinth ts'q adlā

¹⁶ Dàni naxixxè hò? q ha dehwhaq sìi Nòhts Titus hanu nàn iwoò ayiż-żiha hot'e, eyi t'ā Nòhts masi weħ-hħaq. ¹⁷ Titus naxixts'q wets'eħħraa sìi hayeleha zoqq-le, ededj hanu wqøq t'ā naxixts'atla ha sìi wiñna

hot'e. ¹⁸ Nòhtsì cheekeè ùlè wexè ats'ele ha. Eyi dø godì nezjì gha nezjì eghàlajdà t'à Nòhtsì wecheekeè hazqò gigho sìghà agedì hot'e. ¹⁹ Eyi zqò-le, sqòmba dø degai ts'ò ts'ewa gha goxè ade ha Nòhtsì wecheekeè eyi dø gìjhchì hot'e. Eyi sqòmba gighàts'ewa ha sì, wet' à Nòhtsì ghàsøhoedi eyits'ò sì gits'åts'edì ha ts'juwqø sì gik'èezø gha ats'et'l. ²⁰ Eyi sqòmba haatłqø k'ets'ele sì weghø yati lq ha ts'juwqø-le. ²¹ Eyt' à ehkw'i weghàlats'eeda ha ts'juwqø. Nòhtsì wenadàqà zqò-le hanikò dø hazqò gìnadàqà ehkw'i k'ehots'eza ha ts'juwqø hot'e.

²² Eyits'ò k'achi dø ùlè eyi dø nàke gixè ats'ele ha. Ededì sì goxè eghàlajdà ùlè t'à wînì nàtsoo xè dànì la ghø høhtù sì wek'ëts'eezø hot'e. Ehkw'i eghàlaahda ha naxjûhwhø t'à denahk'e goxè eghàlaeda ha niwø hot'e. ²³ Titus ededì sexè eghàlaeda hot'e, eyits'ò setl'axqø naxita eghàlaeda hot'e. Eyits'ò wexè dø nàke sì Nòhtsì cheekeè hazqø gha k'ehogeza t'à Zezì-Kri weghàsøhoediù adlà hot'e. ²⁴ Eyt' à eyi dø tai gighonlahtqø sì gik'èezø agiahlè, eyits'ò ayi ghø naxighø xàhots'edì sì wek'ëè ehkw'i eghàlaahda. Hanì-ùdè Nòhtsì wecheekeè hazqø gik'èezø ha.

9

¹ Nòhtsì wets'ò dø dànì gits'åts'juđì sì weghø naxits'ò eehtl'è-le kò. ² Dø degai gits'aahdì ha hòtl'ò aahwhø hot'e wek'ëehsø. Macedonia nèk'e Nòhtsì cheekeè nàgedèe sì naxighø gits'ò xàdahohdì ùlè. Ùđì xok'e naxjì Achaia nèk'e nàahdèe sì sqòmba t'à dø degai ts'åahdì ha dahwhø hot'e gèehsì ùlè. Naxinà hanì eghàlaahda t'à Macedonia got'ju ededì sì sqòmba elègjula. ³ K'ètl'ò naxighø xàdahohdì

ha-le t'à dìi dò tai naxits'ò għiexha hot'e. Hanid-żidè eyi sqoomba nàwhahtsju sìi ts'atà gitlaahle ha, wheahla għeexxi il-lex t'à. ⁴ Macedonia goti'ji sexex naxits'agħede ha sìi għiexha sqoomba ts'atà wheahla-le njudè goxix naxiġaq xàdahots'edi il-lex sìi naxiġaq żiżżeek luuji ats'ede ha, eyits'q naxxi si edegħiż qiegħiż-żiżhaahlu aahde ha. ⁵ Eyi hagħode ch'ha eyi dò tai gonakwee naxits'agħed njudè denahk'e nezzi ha dehwhaq. Naxidzeè t'à sqoomba dò ghàahħleha dahdi il-lex sìi t'à naxits'agedi ha. Hanid-żidè naxidzeè t'à sqoomba għiġihaahħleha, eyits'q naxxin k'ċechha aahħleha-le.

Godzee t'à t'asìi dō ghàts'e?à

⁶ Dii hats'edju hoti wenaahdi: Ami t'asìi dehshee l-o-lea dèe goyiye yelees sìi t'asìi dehshee l-o-lea nàhtsji ha, hanikò ami wet'ha t'asìi dehshee l-o dèe goyiye yelees sìi t'asìi dehshee l-o nàhtsji ha.

⁷ Dō ededzeè t'à dàt l-o sqoomba dō ghàyeleha niwqaq sìi k'ċeċċi dō ghàyeleha hot'e. Edini k'ċechha hanidle-żidè dō hayekki t'à t'asìi dō ghàyuuż-żi. Gojnà xex t'asìi dō ghàts'ele njudè Nobilet winna hots'eħtsi hot'e. ⁸ Nobilet sìi t'asìi hazqoq wet'ha neżżeek aahħda ha deżoq naxiġħayeleha weghha dìi niile. Hanid-żidè t'aats'qo t'asìi hazqoq wet'ha-aahħiha sìi naxits'ha, eyits'q t'aats'qo wet'ha neżżeek dō ts'āahħdi ha. ⁹ Dii hanid-dek eċċeħt l-e k'ċeċċi:

"T'asìi neżżeek dō teet' lu ghàjla hot'e. Ehkw i-nàhohħħoo sìi welo while ts'qo wheqha," dek'eċċeħt l-e.

¹⁰ Nobilet ededju sìi wet'ha t'asìi dehshee dō ghàyele hot'e, eyits'q l-lex dō ghàyele hot'e. Eyi t'a t'asìi hazqoq wet'ha ts'eedaa sìi denahk'e naxiġħayeleha, eyi wet'ha denahk'e ehkw i-egħallaha anaxeleha.

11 Nòhtsı t'ası hazqò de^zqò naxighàyele ha, hanì-
jdè t'aats'qò naxidzeè t'à dò ts'âahdı ha dìì-le.
Eyits'qò goxı got'qò naxidzeè t'à dò ts'âahdı t'à dò lò
Nòhtsı ts'qò masì gedı ha.

12 Eyı hanì eghàalaahdà sì Nòhtsı wets'qò dò t'ası
git'â edaa zò gîghàahle nûle, hanikò eyı haahlà
t'à dò lò masì gîwò xè de^zqò Nòhtsı ghàsqeedı
hot'e. **13** Hanì dò ts'âahdı t'à dò naxik'ègeezq agéahlà
hot'e. Zezi-Kri wegoduı nezjı naxigha ehkw'í-
ahodı k'èè aahda t'à dò Nòhtsı ghàsqeedı ha,
eyits'qò dàni naxidzeè t'à t'ası dò ghàahle, eyits'qò
dò hazqò gits'âahdı t'à Nòhtsı ghàsqeedı ha hot'e.
14 Eyit'â naxigha yagehti nûdè Nòhtsı naxits'qò de^zqò
wesoniwò t'à hanì nezjı eghàalaahda anaxjıllà ghò
masì gîwò xè ededzeè t'à naxigha yagehti ha
hot'e. **15** Nòhtsı masì wets'jjhwhqò ha hot'e! Ayìì
goghàyjjqò sì sì weghqò eniyah t'à wegħha yati
while hot'e!

10

Paul edek'edaedi

1 Dò mòhdaa seghqò dù hagedı, “Paul gogà wheda
nûdè ts'èwhijà gots'qò gode hanikò gogà wheda-le
nûdè yati nàtsoo t'à gots'qò gode,” sègedı. Zezi-
Kri dàni wedzeè nezjı xè ts'èwhijà aniwò k'èè
naxighonàadaehtı. **2** Naxits'âwhihtla nûdè dò mòhdaa
dù nèk'e dò k'èè k'ehots'eza gogjihwhqò sì yati
nàtsoo t'à gits'qò gohde ha sònı. Hanikò hanì naxits'qò
gohde ha-le gha naxighonàadaehtı. **3** Dù nèk'e dò
gita nàts'edè kò, gik'èè elets'egqò nûle. **4** Goxı wet'â
elets'egqò sì dù nèk'e dò git'â elegegqò sì xèht'ëè
nûle. Ille, elèht'ëè nûle! Nòhtsı wets'qò wet'â

elets'egqo nàtsoò agohqù sìl wet'à wehlu wenàowoò nàtsoo sìl hazqo wedihots'ehtsì hot'e. ⁵ Nòhtsì k'èch'a xàyaetü hazqo eyits'q t'asìl hazqo Nòhtsì ch'à agohqù sìl wedihots'ehtsì eyits'q nànihowo hazqo ts'ihchì gà Zezi-Kri k'èlt'e ats'ehqì hot'e. ⁶ Degħàà Nòhtsì k'èah't'eè aahjà nqdè naxita gots'q dō mòhdāa Nòhtsì k'èch'a k'ehogħzaa sìl nàgeekwa agets'ele ha hot'e.

⁷ T'asìl wègaat'l sìl zo ghàahda. Zezi-Kri wets'q aht'e dō hotiħ haddeewo nqdè goxì sì wexèht'eè Zezi-Kri wets'q ats'ut'e yedaàniwo welì. ⁸ Gots'q K'àowo wedahxà nàahtsoò anaxets'ehqì hot'e, nàahtso-le anaxets'ehqì niile. Eyi ghq yaazea xàdahohdì goħde kò weghq jżzhaehkì niile. ⁹ Duu nħħtl'è naxits'q eeħtl'èe sìl wet'à naxidzeè dejha ahlà niile. ¹⁰ Dō mòhdāa hagedi, “Paul gots'q eetl'è nqdè yatiū nàtsoo t'à gots'q gode, hanikò goxè wheda nqdè t'asìl elj-le lanì wègaat'l eyits'q weyatù gogħa t'asìl niile,” gedi. ¹¹ Eyi dō hagedu sìl enħħtl'è t'à dàts'edu sìl wexèht'eè ats'ut'e, giniedi welì. Naxita eghħalats'eeda nqdè naxits'q ts'utl'è k'èt k'ehots'eza ha.

¹² Dō edegħo xàdahogedu sìl gixets'jħt'e ts'edu ha honàedu niile. Ededi edegħàà dō edegeetsi eyits'q edenàowoò ghàà edesiniyagehti t'à gogħiż-q-le hot'e. ¹³ Hanikò goxì sìl deżqo xàdahots'edu ha niile, Nòhtsì la gogħàq qo sìl eyi zo ghq xàdahots'edu ha hot'e. Nòhtsì la gogħàq t'à naxxi kò naxita eghħalats'eeda hot'e. ¹⁴ Edegħo deżqo xàdahots'edu ha niile. Naxits'q ats'ejja-le nqdè ekki gots'ede ha jle, hanikò Zezi-Kri wegħodju neżju xè naxits'q ats'ejja jle. ¹⁵ Eyits'q dō eyju-le naxita eghħalagħudà

gho xàdahots'edì nìdè deøqo ats'edì niile. K'èdaà naxinì natsoò ade ha ts'uwq, hanì-ìdè naxita eghàlats'eeda sì denahk'e nechà ade ha. ¹⁶ Hanì-ìdè dø eyiì-le naxinèe 2øq-ts'ò nàgedèe sì godi nezü t'à gits'ò gots'ede ha diì-le. Eyiì-le nèk'e Nòhtsì dahxà dø eghàlagiùdàa sì goxì wek'e eghàlats'uidà lanì wet'a edegho xàdahots'edì ha ts'uwq-le. ¹⁷ Hanikò, "Amì xàdahodì ha nìwqo sì Nòhtsì gho xàdahodì welè," dek'eèhtl'e. ¹⁸ Eyit'a amì edegho xàdahodì sì dø nezü gha wütà niile, hanikò amì Nòhtsì yegho xàdahodì sì dø nezü gha wütà hot'e.

11

Paul eyits'ò dø xàè Zezi wecheekeèdeè agut'e-le

¹ Yaazea ezhìne k'èè naxits'ò eehtl'e sònì kò hotiù seàhkw'ò ha naxeehwhq. Hòt'a seàhkw'ò wek'eehsq. ² Nòhtsì wni k'èè hotiù naxioxehdi hot'e. T'eko wetà døzhì ghàylihtì lanì Zezi-Kri ghàanaxèehtè ha dehwhq. T'ekogòò lanì weghàanaxèehtè ha dehwhq. ³ Hanikò Eve gòocho yeghqayaàø xèht'eè naxì sì naxighqyaæà aweahle ha sònì dehwhq t'à naxighq dehjì. Naxidzeè t'à Zezi-Kri ghàdeahtì lìe sì eyi ch'è naxinì ekø-le ayele ha sònì. ⁴ Dø ladjì naxits'ò niìtlà gà Zezi eyiì-le gho hogħanaxeehtò nìdè naxigha t'asanile. Yedayeh Nezju naxighòt'qo sì wedè jnì eladjì naxigha ehkw'i-ahodì nìdè, hanì-le-ìdè godi nezü naxighòt'qo sì wedè godi eladjì naxigha ehkw'i-ahodì nìdè, nàhotì-le għiyatiù àħħchi hot'e. ⁵ Eyi "Nòhtsì deøqo wecheekeèdeè" ats'juu'e edegeewqo sì gik'ażi aht'e edeehwhq niile. ⁶ Dø ts'ò gohde

gha nezjì gohde aht'e-le kò, Nòhtsì ts'qòhk'e t'asùi k'èehsø hot'e. T'asùi lò hats'jìllà sì eyi ghàà nezjì wek'èahsøò anaxets'jìllà hot'e.

⁷ Naxigha sìghà ha t'à k'èeweèt'l k'èè adèhkà, eyits'q t'asùi k'èxa-le Nòhtsì wegodiù nezjì t'à naxits'ò gohde t'à hoħi hòwhħiħtsì ni? ⁸ Nòhtsì wecheekeeè kòta eyiñ-le nàgedée sì sòqombà seghàgele t'à naxigha eghàlaehda hot'e. Eyit'a gisòqombaa għiġaq deħżi lanì. ⁹ Naxixa aeft'è ekò, t'asùi segha while kò t'asùi naxeehkè t'à naxigha hoezhì ahħà while. Nòhtsì wets'q dō Macedonia nèk'e gots'q nègħudee sì ayi segha while sì seghàġġula hot'e. Sets'āahdī t'à naxigha t'asùi whìle ha dehwhq-le, ġlaà naxits'ò hanì ehda ha dehwhq hot'e. ¹⁰ Zezì-Kri wenàowoò ehkw'ui sedzeè yìl wheċċo dahxà duu hanaxxèhsì: Dō wixxì Achaia nèk'e gots'q hanì edegħaq xàdahohdī ch'ā asele ha niile. ¹¹ Dànighq sets'āahdī ha naxeeħħwħq-le dahħħaq sħona? Naxiħqoneeħtq-le t'à aht'e niile. Dànì naxiħqoneeħtq qò sì Nòhtsì yek'èezq hot'e! ¹² Hanì eghàlaehdaa sì ġlaà hanì eghàlaehda ha hot'e. Hanì-ide dō edegħaq xàdahoged iż-żejt' q goxexħt'eè eghħàlageeda geddi k'ehogexaa sì haget'i għa hò? - le agehħle ha.

¹³ Hanu dō sì ehkw'i dō hogħàgħogħeħtq niile, eghħoyageeż-żàa-dqo agħiżt'e, Zezì-Kri wecheekeed ēde ēde ġeġeetsi hot'e. ¹⁴⁻¹⁵ Eyi haget'ju sì gogħa eniyyah niile, weħħlu ededji kò yak'eeħt'ju degħi ēde ġeġeetsi hot'e. Eyit'a dō weħħlu għa eghħàlageeda sì ededji sì ehkw'i eghħàlageeda laget'i. Nqqodde njudè dànì eghħàlagħu dà k'èè għiġħaqħot'ha.

Paul, dànì Zezì għa daq? - a sì yegħaq xàdahod i-

16 K'achụ haehsị ha: Dọ wụzịn gọqozq-le aht'e sụlhwhq welè sòq. Hanì nàniahdè nịdè dọ gọqozq-le gode lanì seàhk'q, hanì-ịdè yaazea xàdahohdì ha diì-le. **17** Hanì edeghq xàdahohdì gohdee sì dọ gọqozq-le laehsị hot'e. Gots'q K'aowo dànì gode ha sì k'èè gohde nìile. **18** Hanikò dọ ịq dñi nèk'e dọ k'èè edeghq xàdahogedì gogede t'à, sị sì edeghq xàdahohdì ha diì-le. **19** Siì goahsq t'à dọ goguzq-le sì glahkw'q ha naxinà. **20** Dọ t'ahooyùl naxits'q k'ahogedè, hanì-le-ịdè naxighq egeeziùl, naxit'a edegha sìghà hogehtsị, eyits'q naxinahk'e dọ nechàa edegeetsị, tsìnaxegeekà kò, hanì naxits'q eghàlageeda kò naxigha t'asanile. **21** Goxị hanì k'ehots'eza gha nàts'etso-le dehsüll sì weghqo jìzhats'jìlì ha nì?

Dọ gọqozq-le laehsị kò, dọ ayìl ghq xàdahogedì sì sị sì eyi xèht'eè haehsị ha diì-le hot'e. **22** Hebrew got'jì agüt'e ghq xàdahogedì nịdè sị sì Hebrew got'jì aht'e. Israel got'jì agüt'e nì? Sị sì Israel got'jì aht'e. Abraham wets'ihzòq-dqò agüt'e nì? Sị sì Abraham wets'ihzòq-dqò aht'e hot'e. **23** Zezi-Kri wecheekeè agüt'e nì? Sị gınahk'e wecheekeèdeè aht'e. (Siì ezhìne k'èè gohde laehsị.) Gınahk'e hot'l'ò eghàlaihdà, gınahk'e dọ-danìlaa-kò ihdà, gınahk'e nàsegülhkwa, eyits'q gınahk'e goitlqò elalhwho-t'e. **24** Israel got'jì sìlài-eht'aà taènqodaats'q-łqotq nàsegülhkwa hot'e. **25** Taà-eht'aà dechị t'à sekwoqyaà-segiilà, ịlìàà kwe t'à seguihdè ịlè, taà-eht'aà nlıhts'i nàtso t'à sexè elàcho wetajtq, ịlè toò eyits'q ịlè dzęę gots'q tideè k'e daehkè ịlè. **26** T'aats'qò t'asjìl sek'eèhoowo. Deh nàtso t'à sexè hoejì k'ehokw'o, doju ch'à sexè hoejì k'ehokw'o,

xàè sèot'lı sı ch'à sexè hoejı k'ehokw'o, dö ɬadıı
 ch'à sexè hoejı k'ehokw'o, kògodee nı sexè hoejı
 k'ehokw'o, whatsoqo gò?qo nı sexè hoejı k'ehokw'o,
 tıdeè k'e sexè hoejı k'ehokw'o, eyits'qo dö gòet'lı
 edegeetsı t'à sexè hoejı k'ehokw'o. ²⁷ T'aats'qo
 hòtl'ò eghàlaehda xè goqlıqo ihtè-le. Bò dë xè ti dë
 aeht'è, eyits'qo goht'qo dë aeht'è xè segha edza ɬlè.
²⁸ Eyi hazoqo wedę, dzę taat'eè Nòhtsı wecheekeè
 kòta yàgòlaa nı nàgedée sıı gigho hòtl'ò nànlhwıho
 hot'e. ²⁹ Dö nàtso-le nıdè sı sı wexè nàhtso-le hot'e.
 Dö hołlı hòèhtsıı adlà nıdè sıı segha hoila hot'e.

³⁰ Edegho xàdahohdı gohde ha nıdè ayıı
 wet'à nàhtso-le sıı eyı ghо xàdahohdı ha hot'e.
³¹ Nòhtsı, gots'qo K'ào wo Zezı Wetà, welq while ts'qo
 weghàsqt'seedıı sıı hohts'ıı gohde nıle yek'eezqo
 hot'e. ³² Kògodee Damaskus whihda ekò, k'ào wo
 ɬlè, k'ào wo cho Aretas gha k'ào wo elıı sıı, dasegeechı
 ha nıwıo t'à kògodee hazoqo hogıuhdı agòqla ɬlè.
³³ Hanıkò dö mòhdıaa sets'agııdıı t'à tl'ohtqo nechàa
 yıı segiachı gà kòta edzak'è gots'qo hodàsegeèlì.
 Hanı wech'à kwıjehsa t'à dasegiachı-le.

12

Paul nàtso-le kò wenazhu enıyah k'ehokw'o

¹ Wet'aaızà nıle wek'eehsqo kò edeghqo xàdahohdı
 ha t'ıjt'e. Gots'qo K'ào wo wedahxà senazhıı xègoèht'ıı
 eyits'qo ayıı k'eehsqo asııllaa sıı, wegho gohde ha.
² Hoònqo-daats'qo-dıı xo ekò Zezı wecheekeè ɬlè yak'e
 denahk'e dagqowà ts'qo newiıtlı ɬlè. Eyi dö edezhıı
 yıı wheda, edezhıı yıı wheda-le, wek'eehsqo-le,
 Nòhtsı zo yek'eezqo hot'e. ³⁻⁴ Eyi dö Hoızı-Nék'e
 ts'qo newiıtlı ɬlè wek'eehsqo. Eyi dö edezhıı yıı

whedaa, edezhìjì yì wheda-le, wek'èehsø-le, Nòhtsì zq yek'èezq høt'e. T'asìi sìi eniyyah t'à dø wñzìi yeghq gode ha dìi sìi yeèhk'w'q jlè. Eyi sìi dø yeghq gode ha wegha wets'æt'q jlè. ⁵ Eyi dø wexè hagòjàa sìi weghq xàdahohdì ha høt'e, hanikò edeghq xàdahohdì ha-le. Ayìi t'à nàhtso-le sìi eyi zq weghq xàdahohdì ha. ⁶ Edeghq xàdahohdì gohde ha dehwhq nìdè, ehkw'ı gohde t'à ezhìne k'èè sùtà ha-le. Hanikò deżòq t'asìi deè aht'e segjuhwhq ha-le t'à edeghq xàdahohdì ha-le. Dànì eghàlaehda eyits'q ayìi dàehsì k'èè zq dø wet'aažaa k'èè sùtà ha dehwhq.

⁷ Eyi t'asìi eniyyah deè hazqò weehqì t'à xàdahohdì ch'à ıchìghoò lanii sekwò ghažaa asìidlà høt'e. Eyi sìi wehklì wecheekee sek'alawoò at'ı høt'e. ⁸ Taà-eht'aà gots'q K'ào wo seghq yìhchì wèehsì weghonàdaehktì jlè. ⁹ Hanikò sets'q hadi, "Nets'q sòdehwhq sìi eyi negha hòt'a høt'e. Dø nàgetso-le nìdè, gídzee yìi denahk'e eniyyah eghàlaehda høt'e," sèhdì. Eyt'a ayìi t'à nàhtso-le sìi weghq sinà xè weghq denahk'e xàdahohdì ha. Hanì-ldè Zezi-Krì wedahxà nàhtsoò asedle ha høt'e. ¹⁰ Eyt'a Zezi-Krì wets'ihzò nàhtso-le nìdè, dø sek'adageedè nìdè, segha nàhotì nìdè, dø dasegjuhza nìdè, sexè hoila k'ehokw'o nìdè sinà høt'e. Nàhtso-le nìdè hødaats'q nàhtso høt'e.

Paul, Corinth got'jì goghq nàniwo

¹¹ Ezhìne edèwhihtsì hanikò naxì asèahkà høt'e. T'asìi aht'e-le sóni kò seghq nezjì goahde ha jlè. Eyi "Nòhtsì deżòq wecheekeèdeè," giàhdùi sìi gík'ažì aht'e niile. ¹² Dø eniyyah hazqò xàžaa hohtsì sìi eyi weghàà Zezi wecheekeèdeè elı wek'èhoedzq høt'e.

Naxixè aeht'è ekò sìnì nàtso xè naxita eniyyah Ɂo hòwhıhtsɁ Ɂlè. [13](#) NòhtsɁ wecheekeeè kòta eyiì-le ta nàgedèe sii gik'ażi aaht'e naxeehwhq dawhwhq nì? NòhtsɁ wecheekeeè eyiì-le sets'agèdù agèhlà kò naxi hanaxehlì while; eyi gha seghq nahoahħle!

[14](#) Nàakeè naxits'awhıhtlì Ɂlè, dii k'achì naxits'ahtlà ha, hanikò t'asìi t'à sets'aaħdi ha naxeehwhq-le, t'asìi naxits'q sìi weehwhq-le t'à, hanikò naxi naxeehwhq hot'e. Chekoà sìi edèot'lì gha t'asìi k'ègedì niile wek'ëts'eezq, giot'lì sìi edeza gha t'asìi k'ègedì hot'e. [15](#) Eyit'a t'asìi hazqò sets'q sìi naxits'ò wek'ehoehwhi gha sìnà, eyits'q naxighàdèeħtè gha sìnà hot'e. Denahk'e naxighqoneeh tq njdè dek'ażi seghqonaħtq ha nì? [16](#) T'asanile, naxeehkè t'à naxigħha hoeħħi ahħla-le. Hanikò ts'āħoħtsɁ t'à naxighqoħaàżq seahwhq nì? [17](#) Dq naxits'q għiħra ekò, sedahxà t'asìi naxiħqo għiħchi noq? [18](#) Titus naxits'atħla ha naxits'ò wħiħra Ɂlè, eyits'q għoet'lì Ɂlè wexx āħħla Ɂlè. Titus sqoħmba għa naxik'adaawo-le Ɂlè. Eyit'a eħżeht'eè k'ehodiżza xè eħżeht'eè nànediżżo hot'e.

[19](#) Dii haġwa gots'ò edek'edats'eediū ats'ed i dahwhq Ɂlè nì? Zezì-Kri wexx āħħla ats'jut'e k'èġe NòhtsɁ wenadqà edegħqo gots'ede hot'e. Goażiä, t'asìi hazqò hats'ehħiż sìi wet'ā naxinì nàtsoò ade għa ats'et'lì hot'e. [20](#) Naxits'awhıhtlì njdè sìnì k'èġe aaht'e ha-le sònì, eyits'q sì sì naxinì k'èġe aħt'e ha-le sònì, eyi weghqo nànħħwho hot'e. Eħek'ēch'a aħħdi ha sònì, eħegħqo ts'oxoahħdi ha sònì, naxik'ēch'a t'à naxinì nāitħlo ha sònì, eħek'ēch'a aħħda ha sònì, eħegħqo goahde ha sònì, xàħoahħdi ha sònì, eyits'q naxixè hożżi hòżq ha-le sònì, eyi hazqò ghq

hòtl'ò nànlhwho hot'e. ²¹ K'achı naxits'ahıtla nıdè, Senôhtsı naxigho jızhaehıji asele ha sını. Naxita do lo ınıneq gots'qo holı hogèhtsı sı gıgho sedzee nànlutı ha sını. Holı nàwowoo k'èq elek' alagede sı wegho edek'egılı-le sını dehwho t'a, gıgho hòtl'ò nànlhwho.

13

Paul, nqode xàyahti

¹ Dì taà-eht'aà naxits'ahıtlàà ade ha hot'e. Dì hanì dek'eèhtl'è, "Do nàke hanì-le-ıdè do tai gidaà agòjaa sılı elèht'eed do gho xàyagıhti nıdè gıgodiı itı ha hot'e," dek'eèhtl'è. ² Nàekeè t'a naxits'awhihtıla eko nadqaa yati nàtsoo naxighıehıqo jılı. Dì set'axoq k'achı hanaxèehı ha. K'achı naxits'awhihtıla nıdè jıdlı do holı hogèhtsı sılı eyits'qo do eyil-le hazqo eladıjı agejıa-le nıdè ts'èwhı gıghàhoehıha nille, ³ ayılı ghàà Zezi-Kri set'a gode sıeahdiı daseahkıe t'a. Zezi nàtsoo-le k'èq naxita eghàalaeda nille, hanikò naxita eniyah t'a nàtsoo hot'e. ⁴ Nàtsoo-le k'èq dechiet'aa k'e wediùtso t'ijı'e, hanikò dì Nòhtsı dahxà nàtsoo eda hot'e. Eyi lanì goxı sı wexè nàtsetso-le lats'ijı'e, hanikò Nòhtsı dahxà naxigha eghàlat'seeda gha nàtsetso ts'eeda hot'e.

⁵ Asjı naxigha ehkw'1-ahodı k'èq aahda gha ededaâniahdıe. Zezi-Kri naxidzeè yılı nàdè hot'e wek'èahso-le nı? Naxigha ehkw'1-ahodı k'èq aahda-le wek'èahso nıdè Zezi naxidzeè yılı edale wek'èahso ha hot'e. ⁶ Goxı gogha ehkw'1-ahodı k'èq ts'eeda wek'èahso welı dehwho hot'e. ⁷ Eyits'qo eko-le eghàalaahda ch'a naxigha Nòhtsı ts'qo yats'ehtı. Goxı nezjı gògaatı gha ats'etı nille, hanikò ehkw'1

egħàlaahda għa ats'et'i hot'e, golaà ghàlats' iż-żid -le dō hagogi ħwhaq kò. ⁸ Nàowo ehkw'ii sì u wek'èch'a eghàlats'eeda ha dili hot'e, hanikò nàowo ehkw'ii weghha zqo eghàlats'eeda hot'e. ⁹ Goxji nàts'etso-le t'ā naxxi nàahtso nisdè goinà hot'e, eyi ts'q deghàà degai aahde ha naxxighha yats'eħti hot'e. ¹⁰ Eyi t'ā naxxita whihda-le nisdè hanji naxxits' q-eeħtli hot'e. Hanji-żid -le naxxits' àwhiħtla nisdè Nòhtsij wedahxha hoġla naxxits' q-xayahti ha-le. Naxxinji nàtsoò ahle għa Nòhtsij seghħà-hoġi hot'e, naxxidihol -le għa niile.

Naxixè sìghà welè, Paul għohdi

¹¹ Sèot'ju, nqodde t'ā duu hanaxxèehsij ha: naxixè sìghà welè, deghàà degai aahde għa hotli -le eghàlaahda, ayiżi dàanaxxèhsij sì u seyatui ààħchi, naxxinji jkoll -le zqo welè, ts'ewħi jid-elex -le aahda. Hanji-żid -le Nòhtsij gogħqnejet qoq, wexex ts'ewħi jid-hoq sì naxixè weħoħoq ha.

¹² Nàowo degai k-żeppi eħlahts' iż-żgħix, “Nexx - sìghà welè,” eħlaħdi. ¹³ Nòhtsij wets' q-dō hazqoq, “Naxixè sìghà welè,” naxxegħed.

¹⁴ Għażiex għiex k'ebekk Zezzi-Kri naxixè soniwo welè, Nòhtsij naxxighnejet qoq welè, eyi ts'q Yedayeh Nezzu wen-awworo naxixè welè.

Nòhtsì Nıhtł'è

Dogrib: Dogrib Genesis & New Testament New Testament & Portions of Old Testament

copyright © 2009 Canadian Bible Society

Language: Dogrib

Translation by: Canadian Bible Society

Tłchǫ Genesis and New Testament

About Tłchǫ

Tłchǫ (Dogrib) is a Na-Dene (Athabaskan) language. It is spoken by the First Nations Tłchǫ people in the Northwest Territories in Canada. It has the largest number of speakers of any of the Aboriginal language communities in the NWT, and is one of the official languages of the Northwest Territories.

About This Translation

This translation includes the book of Genesis and the New Testament in Tłchǫ. The first edition of the Tłchǫ New Testament was published in 2003. It was a historic event, as it was the first time in more than a hundred years that a complete New Testament was published for one of the Dene First Nations in the Territories. The first edition was well received and quickly sold out. In the meantime the book of Genesis had been completed. Consequently, the 2008 reprint of the Tłchǫ New Testament included Genesis.

Though this translation of the New Testament and Genesis took a total of ten years, the people who worked on it built on years of labor invested by the Tłchǫ people, elders, priests and missionaries, translators, educators, and linguists. The material contained in this book was checked and approved by consultants from Wycliffe Bible Translators and the Canadian Bible Society.

If you are interested in obtaining a printed copy of this Bible, please contact the Canadian Bible Society at <http://www.biblescanada.com>.

Copyright Information

Dogrib Genesis and New Testament © 2003, 2008 Canadian Bible Society
The text of the Bible in Tłchǫ that appears in this electronic format or website is for personal use only.

Up to five hundred (500) verses of the Bible text in any form (written, visual, electronic or audio) may be quoted without permission. The quoted verses may not be more than 50% of a complete book of the Bible, or more than 25% of the total text of the work in which they are quoted. Prior written

xxx

permission must be obtained for any other use of the text. Copyright acknowledgement must in all cases appear on the title or copyright page. For more information on copyright conditions or to apply, visit <http://www.biblesociety.ca/copyright>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

dccbd8cb-87c9-5afe-9ac6-f62c4ade3a81